

DOI: <https://doi.org/10.15407/bv2021.03.012>

УДК 002:026/027

Леся Ковальська,

доктор історичних наук, доцент,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1579-7708>,

Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна)

вул. 600-річчя, 21, м. Вінниця, 21021, Україна

e-mail: dreamlife.lesya@gmail.com

Інформаційно-аналітична діяльність сучасної бібліотеки

Актуальність теми. Віддалена інформаційна діяльність людини, яка стала буденністю, актуалізувала потреби в цілісному інформаційно-аналітичному продукті. Це, в свою чергу, стимулює розширення інструментального супроводу послуг, збільшення варіативності спектра техніко-технологічних рішень, пов'язаних із забезпеченням доступу до інформаційного ресурсу бібліотек. **Мета** дослідження – розкрити зміст діяльності бібліотек в умовах цифровізації, «ковідних» змін, враховуючи зростаючі потреби користувачів в інформаційно-аналітичній продукції. При **викладі основного матеріалу дослідження** розглянуто напрями інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, наявні бібліотечні інформаційно-аналітичні продукти; обґрунтовано необхідність пришвидшення переходу до інноваційних методів роботи з інформацією; запропоновано перспективні напрями аналітичного опрацювання бібліотечних ресурсів. У **висновках** наголошується на суттєвих змінах запитів сучасних користувачів, що вимагає від бібліотекарів невідкладного впровадження інноваційних інформаційно-аналітичних рішень. Лише від них у майбутньому залежатиме ефективність бібліотечної справи в Україні.

К л ю ч о в і с л о в а: інформаційно-аналітична діяльність бібліотек, напрями та перспективи інформаційно-аналітичної діяльності, інформаційно-аналітичний продукт, аналітична документна формалізація.

Актуальність проблеми. Останні роки докорінно змінили наші уявлення про роль інформаційних ресурсів «ковідного» і «постковідного» періоду життя світової спільноти. Буденністю стала віддалена інформаційна й аналітична діяльність людини. Актуалізувалися потреби, запити щодо цілісного інформаційно-аналітичного продукту в режимі онлайн. Цю інформаційну нішу суспільства поступово заповнюють інноваційні продукти, послуги, що пропонуються сьогодні універсальними і галузевими бібліотеками України. Проте, нинішні суспільні запити потребують розширення інструментального супроводу послуг, збільшення варіативності спектра техніко-технологічних рішень при наданні користувачам доступу до інформаційного ресурсу бібліотек.

Аналіз досліджень. Проблеми інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, їх ролі у впровадженні інноваційних методів роботи в системі користувач – бібліотека, дедалі зростаючого впливу бібліотечних установ в інформаційному просторі України розглядаються у цілій низці наукових праць вітчиз-

няних бібліотекознавців. Зокрема, у роботах В.Горового [3], Т. Гранчак [4; 5], Л. Дубровіної [6], С. Кулицького [7], К. Лобузїної [6], О.Онищенка [6], В. Пальчук [10], Г. Сілкової [14], Л. Чуприни [15] та ін. Важливим джерелом, підґрунтям з'ясування змісту понять, термінів «науково-систематизовані дані», «аналітичні матеріали», «науково-аналітична робота», «аналітично-системна обробка інформації» та інших є законодавство України [11; 12; 13].

Мета дослідження – розкрити зміст інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек в умовах цифровізації світового суспільства, докорінних змін потреб користувачів.

У статті використано загальнофілософські **методи дослідження**. Зокрема діалектичний, який виступає інтегруючим чинником для загальнонаукових та спеціальних методів. Дослідження ґрунтується на загальнонаукових підходах до процесу пізнання з використанням аналітико-синтетичного осмислення фактологічного матеріалу. Використано загальнонаукові та спеціальні методи аналізу, синтезу, абстрагування, моделювання, аналогії, узагальнення. Так, за допомогою абстрагування стало можливим встановлення цілісної картини буття сучасного бібліотечного простору. Метод аналізу дав змогу окреслити наявний спектр інформаційних послуг бібліотек, виявити існуючі недоліки роботи останніх, синтезувати інноваційні формати співдії користувач – бібліотека. Завдяки використанню аналогій вдалося змоделювати систему майбутньої співпраці в «постковідній» цифровій реальності.

Результати дослідження. Стрімке поширення глобальних трендів цифровізації справляє визначальний вплив на процес виробництва інформаційної продукції, роботу бібліотечних установ як невичерпного ресурсу суспільного розвитку. Українські реалії детермінують необхідність нарощування інформаційно-аналітичної діяльності бібліотечних установ, пов'язаної з донесенням до суспільства змістів сучасних інформаційних процесів, створенням наративів та трендів, сприянням доступу до використання необхідних для суспільного поступу інформаційних ресурсів [3].

Здатність працювати з інформацією, активно використовувати ефективні методи її пошуку та обробки за допомогою сучасних технологій є нагальною потребою сьогодення. Динамічний стиль життя соціуму, плінність, різноманітність його інформаційних запитів вносять корективи у звичний ритм роботи організацій, установ, котрі володіють інформаційними ресурсами і покликанні задовольняти інформаційні потреби користувачів. Провідне місце серед таких структур посідають бібліотеки, які упродовж століть виконували функції збирання, збереження, забезпечення доступу до документної інформації, її ефективного використання. І це цілком закономірно, адже сучасні користувачі потребують інформації не лише у вигляді документних ресурсів. Вони хочуть отримувати вже готовий аналітично опрацьований інформаційний продукт за своїм запитом та потребою для подальшої роботи [16, с. 12].

Бібліотечна система України нині налічує близько 40 000 бібліотек, з яких 18 000 є публічними. У процесі виконання даного дослідження було опрацьовано веб-ресурси 10 бібліотек: 5 національних та 5 регіонального значення (рис. 1).

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
• http://www.nbuv.gov.ua/
Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
• https://nlu.org.ua/
Національна бібліотека України для дітей
• https://chl.kiev.ua/
Національна історична бібліотека України
• https://nibu.kviv.ua/
Національна наукова медична бібліотека України
• https://www.library.gov.ua/
Вінницька ОУНБ імені К. А. Тімірязєва
• https://library.vn.ua/
Івано-Франківська ОУНБ імені І. Франка
• https://lib.if.ua/
Одеська ОУНБ імені М. С. Грушевського
• https://biblioteka.od.ua/
Харківська ОУНБ
• http://library.kharkov.ua/
Публічна бібліотека імені Лесі Українки
• http://lucl.kiev.ua/

Рис. 1. Перелік бібліотек, охоплених дослідженням

Опрацювання бібліотечних документно-інформаційних ресурсів, розширення можливостей їх використання, орієнтація на виготовлення затребуваного користувачем інформаційного продукту, надання низки інших інформаційних послуг – все це аспекти інформаційно-аналітичної діяльності сучасних бібліотечних установ. Поняття «інформаційно-аналітична діяльність» охоплює весь комплекс інформаційних процесів, пов'язаних зі збиранням, пошуком, переробленням, передаванням та використанням інформації, необхідної для підготовки і ухвалення управлінських рішень. Загалом, це ціла сукупність взаємопов'язаних дій, які виконуються фахівцями бібліотек задля забезпечення ефективної реалізації інформаційних процесів у суспільстві [1]. Інформаційно-аналітична діяльність як різновид наукової роботи, що здійснюється і у бібліотечному середовищі, спрямована на підвищення ефективності тематичних досліджень та розробок. Цій діяльності притаманні взаємопов'язані, взаємозалежні процеси пошуку, збирання, аналітико-синтетичної обробки, зберігання, організації потрібної інформації у вигляді готового продукту. Поняття інформаційно-аналітична діяльність має багато тлумачень, але незмінною його змісту є творча складова роботи з інформацією, організація аналітичного опрацювання джерел інформації.

Інформаційно-аналітична діяльність має дві складові: а) інформаційна, яка передбачає використання документознавчих, технічних та інших прийомів, засобів, пристроїв, призначених для накопичування, оброблення, систематизації, зберігання і надання потрібної користувачеві інформації; б) аналітична, що ґрунтується на комплексі методів розумової діяльності людини, за допомогою яких підвищується якість, а саме змістовність, наукоємність вихідних даних документно-інформаційних ресурсів бібліотек. Усі етапи інформаційно-аналітичної діяльності (збір, обробка, використання, передача інформації) – невід'ємні елементи цілепокладаючої діяльності людини, саме вони забезпечують якісні характеристики буття соціуму. Задоволення запитів, потреб користувачів в

інформаційно-аналітичній продукції відбувається завдяки акумульованому століттями інформаційному ресурсу бібліотек [1, с. 47].

Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек України соціально орієнтована, вона спрямована на забезпечення користувачів (представників різних соціальних груп, установ, організацій) необхідною інформаційно-аналітичною продукцією для проведення різних форм моніторингу, прогнозування проблемних ситуацій, подій у суспільно-політичному, економічному, культурно-освітньому сегментах життя соціуму. Звичайно ж, вона працює і на вирішення внутрішньобібліотечних проблем, зокрема на піднесення якості бібліотечнознавчих досліджень, удосконалення обслуговування користувачів тощо.

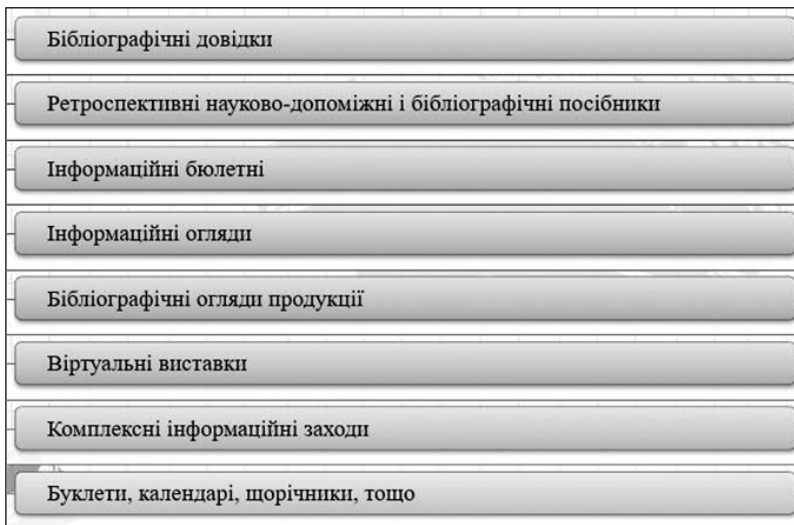

Рис. 2. Інформаційно-аналітична продукція бібліотек України

Загалом, інформаційно-аналітична діяльність бібліотечної установи – це семантичне оброблення даних аналітиком (пошук, ознайомлення, обробка, опрацювання первинних даних, підготовка аналітичних довідок) з метою перетворення їх на інформаційну продукцію, яка задовольняла б попит не тільки бізнесмена, державного функціонера, а й простої людини. Аналітичний продукт є результатом опрацювання бібліотекарями масиву інформації, яка міститься у документальних ресурсах, проведення ними аналітико-синтетичної обробки, узагальнення потрібних користувачу даних (рис. 2). При такій роботі фахівець повинен мати розширений інформаційний базис, оскільки через нестачу первинних (вихідних) інформаційних ресурсів його узагальнення не виглядатимуть достовірними.

Тобто, якщо первинний документ містить лише вихідну інформацію, то вторинний є результатом аналітичної (аналітико-синтетичної) обробки певної кількості інформаційних ресурсів бібліотеки. Аналітико-синтетичне опрацювання бібліотечним фахівцем документної інформації – це трансформація документів у процесі аналізу, отримання потрібних даних, оцінки, зіставлення, узагальнення вже формалізованої інформації відповідно до запиту користувача. Такі по-

слуги мають істотне соціальне значення, адже забезпечують користувачів якісно новим інформаційним продуктом, яким можна послуговуватися при виробленні управлінських рішень, стратегічному плануванні, маркетингу тощо [1, с. 48].

Інформаційно-аналітичні продукти розрізняються фахівцями за методом опрацювання інформації (фактографічні, реферативні, повнотекстові матеріали, інформаційно-аналітичні, аналітичні, експертно-прогнозні); за цільовим призначенням інформації (тематичні, проблемно-орієнтовані); за об'єктами аналітичних досліджень; за персоналіями тощо [9, с. 17].

Інформаційно-аналітична діяльність бібліотечних установ нині здійснюється за кількома напрямками (рис. 3). Варто відзначити, що нині задоволення соціально-комунікаційних потреб користувачів відбувається у жорстких рамках техніко-технологічних вимог цифрового суспільства, воно залежить від наявних можливостей опрацювання великих масивів документної інформації, особливостей діяльності суспільства в умовах віртуалізації інформаційного простору, карантинних «ковідних» обмежень та перманентного формування нових запитів громадян. Попит на інформаційно-аналітичну діяльність бібліотек великою мірою детермінується стрімким оновленням технічних засобів роботи з інформаційними ресурсами, технологій опрацювання документної інформації (ПК, програмне забезпечення, доступ до Інтернету, захист інформації), швидким старінням вторинних документів[14, с. 41].

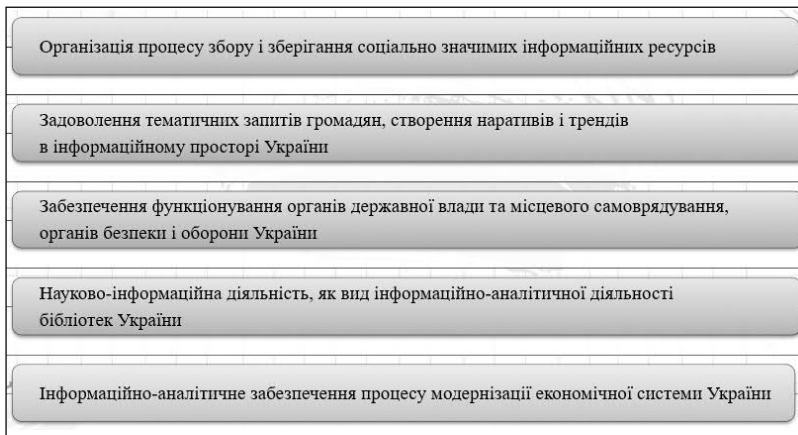

Рис. 3. Основні напрями інформаційно-аналітичної діяльності бібліотечних установ

Фундаментальним дихотомічним завданням бібліотеки є організація процесу збору і зберігання соціально значущих інформаційних ресурсів, здійснення обліку та зберігання документів [16, с. 81]. Крім того, тут важливу роль відіграє створення актуальних наративів, поширення затребуваної інформації в просторі й часі. Саме так реалізується інформаційно-комунікаційна функція посередництва бібліотек між творцями і споживачами документної інформації. Здійснюючи ефективну діяльність, бібліотеки створюють сприятливі умови для використання своїх документно-інформаційних ресурсів, зокрема і інформаційно-аналітичних продуктів.

Останнім часом дедалі значущою стає діяльність бібліотек із задоволення тематичних запитів громадян [5, с. 40]. Новітні технології дають можливість бібліотекам формувати принципово нові інформаційні ресурси, істотно поліпшувати якість обслуговування своїх читачів, розширювати сегмент інформаційно-аналітичних послуг, забезпечувати надійне збереження інтелектуально-духовної пам'яті народу. Світовий досвід діяльності бібліотек засвідчив перспективність їх перетворення в дієвий інструмент задоволення дедалі зростаючих потреб різних категорій споживачів у інформаційно-аналітичних продуктах.

Інформаційно-аналітична діяльність бібліотечних установ передбачає створення вторинних документів, більш досконалих інформаційно-пошукових засобів роботи з документно-інформаційними ресурсами, а також налагодження надійного комунікаційного зв'язку в площині користувач – бібліотека [5, с. 41].

В останні роки дедалі частіше спостерігається використання бібліотек в якості мережевого інструментарію розширення інформаційно-комунікаційних зв'язків суспільства. Це стало можливим завдяки оптимальній структуризації масивів значущої аналітичної інформації, її впровадження у суспільну практику. Такий підхід прискорює процеси обміну інформацією, владні структури оперативно отримують відомості, необхідні для ухвалення ефективних управлінських рішень. Особливо це важливо для сучасного громадянського суспільства з його електронним урядуванням, електронними інформаційними комунікаціями між органами центральної влади, місцевим самоврядуванням та громадськими формуваннями, між державою, бізнесом і громадянами. У зв'язку з цим перед бібліотеками постає необхідність удосконалення цілої низки технологічних напрацювань, поширення відповідного (аналітично опрацьованого) контенту, створення новітніх засобів доступу до послуг, які надає держава, упровадження інтерактивних технологій, дистанційного обслуговування (забезпечення доступу до баз даних, які знаходяться за межами бібліотеки), інноваційних форм взаємодії між громадянами і владою [9, с. 22].

Без інформаційно-аналітичної продукції бібліотек сьогодні неможливе вирішення питань модернізації економічної системи України. На переконання економістів, цифровізація інформаційної складової вітчизняної економіки додає зростання до валового внутрішнього продукту по 10–12 відсотків щорічно. Нині, внаслідок «ковідних» карантинних заходів, дедалі більше фахівців схиляється до думки, що аналітична підтримка реформування економіки має спиратися на кваліфіковані кадри бібліотек, їх інфраструктуру, інформаційні ресурси. Практика свідчить, що вже сьогодні залучення технологій аналітичної обробки інформаційних масивів уможливорює розв'язання таких завдань інформаційного забезпечення економіки, як правильне тлумачення кодів і контексту повідомлень, подолання прагматичного інформаційного шуму, вирішення проблеми невизначеності в стратегічних напрямках розвитку економіки [7, с. 332; 9].

Перспективи подальшого розвитку інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек великою мірою залежатимуть від упровадження низки інноваційних

техніко-технологічних рішень. Зокрема, від використання інформаційно-аналітичних систем для обробки даних; інформаційно-пошукових – для пошуку та надання інформації користувачеві; від використання методів комп'ютерного моделювання з метою аналізу, інтерпретації та зіставлення результатів з реальною дією об'єкта дослідження. Саме завдяки таким інноваціям бібліотеки здатні будуть забезпечувати користувачів суспільно значущою аналітичною інформацією, пропонувати ефективні механізми її використання в умовах «ковідного» функціонування суспільства.

Виробництво аналітичної продукції залежатиме і від темпів упровадження в інформаційну діяльність бібліотек технологій збереження, створення та консолідованого представлення мережевої інформації. Як засвідчує практика, цей процес повинен ґрунтуватися на принципах варіативності джерел інформації, інтеграції різнотипних інформаційних ресурсів, на цілісності інформаційної моделі [4; 15].

У контексті нарощування інформаційно-аналітичної діяльності бібліотеки набуває актуальності моніторинг такого сегмента інформаційного середовища, як соціальні медіа. Адже інформація з цього середовища дедалі активніше залучається до процесу підготовки бібліотеками аналітичної продукції. Вона розширює можливості виявлення, аналізу, корекції інформаційних трендів у суспільстві, мінімізує негативні впливи на державне управління, національну безпеку, сприяє утвердженню гуманістичних цінностей, реалізації прогресивних просвітницьких проєктів, активізації громадянського суспільства тощо [2, с. 523; 9, с. 27]. Моніторинг означених ресурсів відбувається за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення або інтернет-сервісів «Google Alert», «IQBuzz», «YouScan», «Wobot», «SemanticForce» та ін.

Ведучи мову про тенденції розвитку інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, не можна ігнорувати й такі її напрями, як моніторинг публікацій та складання рейтингів; інтеграція наукових досягнень у світові реферативні бази даних; інформаційний та технічний супровід видавничої діяльності; «просування» періодичних видань / публікацій до національних та міжнародних реферативних баз даних; розширення послуг інформаційного забезпечення користувачів; надання доступу до електронних ресурсів наукової інформації (цифровізація); створення / редагування авторських профілів у базах даних, бібліографічних менеджерах, спеціальних соціальних мережах, реєстрах ідентифікаторів автора; активна комунікаційна діяльність у соціальних мережах, патріотична виховна робота з користувачами бібліотек тощо.

Розширенню кола користувачів інформаційно-аналітичної продукції сприятиме впровадження у діяльність бібліотек сучасних мобільних технологій, відеохостингу, технологій соціальних медіа, нарощування темпів цифровізації бібліотечних фондів, надання доступу до них, співпраця з різними інтернет-ресурсами, використання QR-кодів в якості інноваційної технології пошуку джерел та надання інформації, сприяння популяризації книг, авторів, іміджу самої бібліотеки. У зв'язку з цим постає завдання створення системи обліку, зберігання і систематизації таких цифрових засобів, а також упровадження новітніх ме-

тодик безпеки даних користувачів, захисту інформаційних ресурсів та контролю за роботою користувачів на відкритих ресурсах бібліотек України.

Висновки. Сучасного користувача бібліотеки не задовольняє лише наявність доступу до книги як інформаційного ресурсу. Його вимоги до ринку інформаційних послуг докорінно змінюються. В системі користувач – бібліотека дедалі більшої актуальності набуває не сам доступ до первинної інформації, а її вторинна аналітична документна формалізація. Це суттєво змінює пріоритети діяльності бібліотек, вимагає від них нарощування інноваційних інформаційно-аналітичних продуктів. Запропонований у дослідженні інструментарій дав змогу розкрити змістове наповнення інформаційно-аналітичної діяльності сучасних бібліотечних установ. Здійснений аналіз складових комунікації користувач – бібліотека визначив необхідність теоретичних рефлексій з проблем діалектичного розвитку інформаційно-аналітичної продукції, послуг бібліотек у просторі і часі. Наведені складові дихотомічної комунікації користувач – бібліотека взаємопов'язані між собою, вони великою мірою визначають ефективність бібліотечної справи в Україні.

Список бібліографічних посилань

1. Варенко В. М. Методичний аспект створення інформаційно-аналітичних документів: аналіз, технології, проблеми. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 3. С. 46–48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2015_3_15
2. Вишневецька І. А. Соціальні мережі як джерело підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2015. Вип. 41. С. 521–530. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/npnbuimviv_2015_41_40.pdf
3. Горовий В. Національні інформаційні процеси в умовах глобалізації. Київ, 2015. 332 с.
4. Гранчак Т. Бібліотека в інформаційному супроводі управління суспільними процесами. Київ, 2014. 184 с.
5. Гранчак Т. Ю. Науково-дослідна діяльність інформаційно-аналітичних підрозділів бібліотек у розвитку національного інформаційного суверенітету. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2015. Вип. 41. С. 39–53. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/npnbuimviv_2015_41_5.pdf
6. Дубровіна Л. А., Лобузін К. В., Онищенко О. С., Боряк Г. В. Цифрова гуманітаристика та бази даних документальної культурної спадщини в бібліотеках України. *Рукописна та книжкова спадщина України*. 2020. Вип. 25. С. 290–309.
7. Кулицький С. П. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек – складова розвитку економічної аналітики. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2015. Вип. 41. С. 331–345. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/npnbuimviv_2015_41_25.pdf
8. Науково-інформаційна діяльність бібліотек: теорія й практика. Київ: Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського, 2016. 162 с.
9. Оптимізація інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек в умовах інтенсифікації інформаційних обмінів. Звіт про науково-дослідну роботу від 20 листопада 2015 р. URL: <http://nbuiv-ar.gov.ua/images/nauka/2015/Zvit.pdf>
10. Пальчук В. Бібліотеки в інформаційно-аналітичному забезпеченні органів державної влади. Київ, 2014. 314 с.
11. Про бібліотеки і бібліотечну справу. Закон України від 27 січня 1995 р. № 32/95-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>
12. Про інформацію. Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-ХІІ. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

13. Про Концепцію Національної програми інформатизації. Закон України від 4 лютого 1998 р. № 75/98-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>

14. Сілкова Г. В. До питання класифікації інформаційно-аналітичної продукції. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. 2013. Вип. 37. С. 40–48. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/npnbuimviv_2013_37_6.pdf

15. Чуприна Л. Оперативна інтернет-інформація в інформаційно-аналітичній діяльності бібліотек України. Київ, 2014. 208 с.

16. Яворська Т. М., Анісімова О. М., Ковальська Л. А., Лукаш Г. П., Пригунов О. В., Щербіна О. С. Трансформаційні процеси у суспільній та соціокультурній сферах України. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2021. 185 с.

References

1. Varenko, V. M. (2015). Metodychnyi aspekt stvorennia informatsiino-analitychnykh dokumentiv: analiz, tekhnologii, problemy [Methodical aspect of creation of information-analytical documents: analysis, technologies, problems]. *Visnyk Knyzhkovoї Palaty*, 3, 46-48. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2015_3_15 [In Ukrainian].

2. Vyshnevska, I. A. (2015). Sotsialni merezhi yak dzherelo pidhotovky informatsiino-analitychnykh materialiv [Social networks as a source of information and analytical materials]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V.I. Vernadskoho*, 41, 521-530. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/j-pdf/npnbuimviv_2015_41_40.pdf [In Ukrainian].

3. Horovyi, V. (2015). Natsionalni informatsiini protsesy v umovakh hlobalizatsii [National information processes in the context of globalization]. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

4. Hranchak, T. (2014). Biblioteka v informatsiinomu suprovodi upravlinnia suspilnymy protsesamy [The library is accompanied by information on the management of social processes]. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

5. Hranchak, T. Yu. (2015). Naukovo-doslidna diialnist informatsiino-analitychnykh pidrozdiliv bibliotek u rozvytku natsionalnogo informatsiinogo suverenitetu [Research activity of information-analytical divisions of libraries in the development of national information sovereignty]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy im. V. I. Vernadskoho*, 41, 39-53. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/j-pdf/npnbuimviv_2015_41_5.pdf [In Ukrainian].

6. Dubrovina, L. A., Lobuzina, K. V., Onyshchenko, O. S. & Boriak, H. V. (2020). Tsyfrova humanitarystyka ta bazy danykh dokumentalnoi kulturnoi spadshchyny v bibliotekakh Ukrainy [Digital humanities and databases of documentary cultural heritage in libraries of Ukraine]. *Rukopysna ta Knyzhkova Spadshchyna Ukrainy*, 25, 290-309 [In Ukrainian].

7. Kulytskyi, S. P. (2015). Informatsiino-analitychna diialnist bibliotek – skladova rozvytku ekonomichnoi analytyky [Information and analytical activities of libraries – a component of the development of economic analysis]. *Naukovi Pratsi Natsionalnoi Biblioteki Ukrainy im. V.I. Vernadskoho*, 41, 331-345. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/jpdf/npnbuimviv_2015_41_25.pdf [In Ukrainian].

8. (2016). Naukovo-informatsiina diialnist bibliotek: teoriia i praktyka [Scientific and information activity of libraries: theory and practice]. Kyiv, Ukraine: Derzhavna naukovo-pedahohichna biblioteka Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho. [In Ukrainian].

9. (2015). Optymizatsiia informatsiino-analitychnoi diialnosti bibliotek v umovakh intenyfikatsii informatsiinykh obminiv [Optimization of information-analytical activity of libraries in the conditions of intensification of information exchanges]. Retrieved from <http://nbuviap.gov.ua/images/nauka/2015/Zvit.pdf#14> [In Ukrainian].

10. Palchuk, V. (2014). Biblioteki v informatsiino-analitychnomu zabezpechenni orhaniv derzhavnoi vlady [Libraries in the information and analytical support of public authorities]. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

11. (1995). Pro biblioteki i bibliotechnu spravu [About libraries and library business]. *Zakon Ukrainy vid 27 sichnia 1995. 32/95-BP*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80> [In Ukrainian].

12. (1992). Pro informatsiiu [About information]. *Zakon Ukrainy vid 2 zhovtnia 1992. 2657-XII*. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> [In Ukrainian].

13. (1998). Pro Kontseptsiuu Natsionalnoi prohramy informatyzatsii [About the Concept of the National Informatization Program]. Zakon Ukrainy vid 4 liutoho 1998 r. 75/98-BP. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80> [In Ukrainian].
14. Silkova, H. V. (2013). Do pytannia klasyfikatsii informatsiino-analitychnoi produktsii [On the classification of information and analytical products]. *Naukovi Pratsi Natsionalnoi Biblioteky Ukrainy im. V.I. Vernadskoho*, 37, 40-48. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/j-pdf/npnbuimviv_2013_37_6.pdf [In Ukrainian].
15. Chupryna, L. (2014). Operatyvna internet-informatsiia v informatsiino-analitychnii diialnosti bibliotek Ukrainy [Operational information on the Internet in the information and analytical activities of libraries in Ukraine]. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].
16. Iavorska, T. M., Anisimova, O. M., Kovalska, L. A., Lukash, H. P., Prihunov, O.V. & Shcherbina, O. S. (2021). Transformatsiini protsesy u suspilnii ta sotsiokulturnii sferakh Ukrainy [Transformation processes in the social and socio-cultural spheres of Ukraine]. Vinnytsia, Ukraine. [In Ukrainian].

Lesia Kovalska,

Doctor of Historical Sciences, Associate Professor,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1579-7708>
Professor in Social Communication,
Professor of the Department of Management Information Systems,
Vasyl' Stus Donetsk National University (Vinnytsia, Ukraine)

INFORMATION AND ANALYTICAL ACTIVITY OF A MODERN LIBRARY

The relevance of research. Recent years have radically changed the perception of the role of information resources in the «covid» and «post-covid» periods. The remote information work has become commonplace. The requirements for instrumental information and analytical product online have changed. These information needs gaps are being gradually filled with innovative products offered by librarians of universal and branch libraries of Ukraine. **The aim of the study** is to study the content of libraries with the digitalization of the world community in mind, taking into account the «covid» changes in users' needs, the suggestions of innovations in providing information and analytical activities of libraries in Ukraine. **The presentation of the principal material** involves solving a set of defined tasks. The study examines the available information and analytical library products, which are designed in traditional form of library services. The recent changes in the international community life have posed a difficult task of restoring access to information resources of libraries under conditions of physical inaccessibility of information, and remote work. It is established that the «covid» conditions of human and library existence have accelerated the transition to the innovative forms of information work, expanding the round-the-clock access to digital information. This changed the general perception of the society of the future in the actual way of existence in the virtual information space. New forms of user/library collaboration have been identified. It is suggested to expand the analytical methods of processing information resources of library funds with the subsequent suggestions in the service market of on the example of libraries of all levels. **Conclusions.** Currently, a user is not satisfied with only the access to the «book» as an information resource. The user's needs in the information services market has undergone radical revolutionary changes. The process of digitization has received the characteristics of irreversibility and rapidity. In the system, the user/library relation has acquired not only the access to the primary information, but its secondary analytical documentary formalization. This significantly changes user requests and requires innovative information and analytical products. The tools, proposed in the study, allow revealing the content of information and analytical activities of modern libraries. The analysis of the constituent elements of communicative relations between the user/library identified the necessity for theoretical reflections on the problems of dialectical development of library products and services around the clock. These components of dichotomous user/library communication are interconnected, determining the effectiveness of librarianship in Ukraine.

Key words: information-analytical activity, directions and prospects of informational analytical activity of libraries, informational analytical product, analytical document formalization.

Vasyl Stus Donetsk National University
21, 600-richya str., Vinnytsia, 21021, Ukraine
e-mail: dreamlife.lesya@gmail.com

Стаття надійшла до редакції 12.08.2021 р.